

I princippet kan og må en privat arbejdsgiver lægge vægt på et utal af usaglige kriterier i forbindelse med en ansættelse.

Som udgangspunkt mener jeg således ikke, at det er forbudt for en privat arbejdsgiver at gøre brug af astrologiske »undersøgelser« af ansøgere, og det er heller ikke forbudt at bruge resultaterne til at vælge den kommende ansatte.

Dog rejser der sig det særlige spørgsmål om, hvilke konkrete oplysninger ansøgeren bliver bedt om at opgive i forbindelse med den astrologiske »undersøgelse«. Jeg har forstået, at én af de oplysninger, der kan blive spurgt om, er, hvor ansøgeren er født (altså fx fødeby eller længde- og breddegrader for fødestedet). Her kan man overveje, om spørgsmålet indebærer en overtrædelse af § 4 i lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v. i form af indirekte diskrimination på grund af national eller etnisk oprindelse.

Lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet forbyder arbejdsgivere at forskelsbehandle ansøgere eller ansatte direkte eller indirekte på grund af deres race, hudfarve, religion, politisk anskuelse, seksuel orientering eller national, social eller etnisk oprindelse.

Som det nævnes i bemærkningerne til lovforslaget, er der tale om indirekte forskelsbehandling, når en formelt set neutral bestemmelse eller betingelse i praksis får en uforholdsmæssig stor virkning for fx visse etniske grupper, medmindre den formelt set neutrale bestemmelse eller betingelse er objektivt begrundet i hensynet til arbejdets udførelse.

En arbejdsgiver må heller ikke i forbindelse med eller under ansættelsen af en lønmodtager anmode om, indhente eller modtage og gøre brug af oplysninger om dennes race, hudfarve, religion, politiske anskuelse, seksuelle orientering eller nationale, sociale eller etniske oprindelse, jf. lovens § 4.

Hvis arbejdsgiveren spørger om den nationale eller etniske oprindelse, vil det være en direkte overtrædelse af loven uanset motivet herfor.

Hvis arbejdsgiveren modtager oplysninger om en ansøgers eller ansattes nationale eller etniske oprindelse, må arbejdsgiveren ikke gøre brug af oplysningen.

En formelt set neutral anmodning om, at ansøgeren eller den ansatte lader sig underkaste en astrologisk »undersøgelse« og derfor skal give arbejdsgiveren eller astrologen – som i denne sammenhæng optræder på arbejdsgive-

rens vegne – en oplysning om fødested, vil give arbejdsgiveren oplysninger, der eventuelt kan fortælle om ansøgerens eller den ansattes nationale eller etniske oprindelse.

Det kan diskuteres, om en anmodning om oplysninger om fødested, som kun måske giver arbejdsgiveren oplysninger om ansøgerens eller den ansattes nationale eller etniske oprindelse, er tilstrækkelig til at kunne sige, at der er tale om en overtrædelse af forskelsbehandlingslovens bestemmelse om, at arbejdsgiveren ikke indirekte må anmode om oplysninger om ansøgerens eller den ansattes nationale eller etniske oprindelse. Det er et spørgsmål, som alene afgøres af domstolene.

En handling, som måtte anses for indirekte diskriminerende, kan være lovlig, hvis den er objektivt begrundet i hensynet til arbejdets udførelse. Hvis domstolene mener, at arbejdsgiverens anmodning om oplysninger om fødested er indirekte diskriminerende, vil domstolene herefter skulle vurdere, om anvendelsen af oplysningen til en astrologisk »undersøgelse« kan være en objektiv begrundelse for, at arbejdsgiveren alligevel godt må spørge. Jeg har selv svært ved at se, at en astrologisk »undersøgelse« skulle kunne være en sådan objektiv begrundelse.

Hvis en arbejdsgiver anses for at have overtrådt forskelsbehandlingslovens § 4, fremgår det af samme lovs § 7, at den ansøger eller ansatte, hvis rettigheder er krænkede, kan tilkendes en godtgørelse. Hvorvidt en godtgørelse skal tilkendes eller ej og godtgørelsens størrelse, afgøres af domstolene.

Spm. nr. S 1044

Til arbejdsministeren (12/1 98) af:
Niels Jørgen Langkilde (KF):

»Vil ministeren oplyse, hvilke initiativer regeringen agter at tage for at forhindre, at astrologi og anden spådomskunst benyttes som ledelsesredskab i danske virksomheder?«

Begrundelse

Af Kristeligt Dagblad den 9. januar 1998 fremgår det, at »en nyuddannet ergoterapeut« er »blevet chikaneret væk fra sin arbejdsplads på